Vlaanderen
is landbouw & zeevisserij

Vlaams actie-plan duurzaam pesticidegebruik

Agentschap Landbouw en Zeevisserij
Team sectoradvies – gewasbescherming

Pascal Braekman

AGENTSCHAP
LANDBOUW &
ZEEVISSERIJ

SUSTAINABLE USE REGULATION 2009/128

- Artikel 4 - Nationale actieplannen

→ 1. De lidstaten **nemen nationale actieplannen aan** teneinde hun kwantitatieve doelstellingen, streefcijfers, maatregelen en tijdschema's vast te stellen om **de risico's en de effecten van het gebruik van pesticiden** voor de menselijke gezondheid en het milieu **te verminderen** en de ontwikkeling en invoering van geïntegreerde gewasbescherming en alternatieve benaderingswijzen of technieken te bevorderen ter beperking van de afhankelijkheid van het gebruik van pesticiden. Deze streefcijfers kunnen betrekking hebben op bepaalde gebieden van zorg, bijvoorbeeld bescherming van werknemers, milieubescherming, residuen, gebruik van bepaalde technieken en gebruik op bepaalde gewassen.

BE : Nationaal Actieplan / Plan d'action national Pesticiden (NAPAN)

FYTOWEB

Gewasbeschermingsmiddelen en Bemestingsproducten

Zoeken

Home | Gewasbeschermingsmiddelen | Fytolicentie | Bemestingsproducten | **Reductieplan** | Contact

Nationaal Actie Plan d'Action National (NAPAN)

Het NAPAN (Nationaal Actie Plan d'Action National) omvat alle gecoördineerde plannen inzake pesticiden in België. Het NAPAN wordt gecoördineerd door de NAPAN Task Force die wordt geadviseerd door de Adviesraad van het NAPAN.

Hieronder vindt u de programma's, rapporten en andere document van het NAPAN.

Periode	2013-2017	2018-2022	2023-2027
Publieksraadpleging		link	link
Actieprogramma	link	link	link
Activiteitenverslag	link	link	

Contact: napan@health.fgov.be.

BE : Nationaal Actieplan / Plan d'action national Pesticiden (NAPAN)

- Gecoördineerde integratie van federale, Belgische en gewestelijke acties
  - → acties Fed. x.x.x
  - → acties Bel. x.x.x
  - → acties VLA. x.x.x, WAL. x.x.x en BHG/RBC. x.x.x

De acties zijn opgedeeld volgens de thema's:

1. Opleiding voor professionele gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen
2. Verkoop van gewasbeschermingsmiddelen
3. Informatie en bewustmaking over pesticiden en alternatieven
4. Inspectie van de uitrusting die wordt gebruikt voor de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen
5. Aankondiging van bespuitingen aan potentieel blootgestelde personen
6. Bescherming van het aquatisch milieu
7. Vermindering van de risico's in specifieke gebieden
8. Hantering/opslag van gewasbeschermingsmiddelen en hun verpakking/restanten
9. Geïntegreerde gewasbescherming (IPM – Integrated Pest Management)
10. Indicatoren
11. Beheer en opvolging van het plan

VADP : 7. VERMINDERDE RISICO'S IN SPECIFIEKE GEBIEDEN

	Trekker	Beleidsactie	Concreet	Timing
VLA. 2.6.x	Agent-schap	Bufferende maatregelen ten aanzien van **kwetsbare groepen**	Specifiek ten aanzien van kwetsbare groepen, verplichten we landbouwers op percelen die grenzen aan **woonzorgcentra, zorginstellingen, kleuter- en basisscholen en kinderdagverblijven** om bijkomende bufferende maatregelen te nemen door een gewasbeschermingsmiddelenvrije Bufferzone van 10 meter te hanteren. Deze bufferzone kan teruggebracht worden tot 5 meter, mits aanplant van een groenscherm aan de perceelsgrens. Voor deze verplichtingen wordt ondersteuning in de vorm van flankerende maatregelen voorzien. We onderzoeken de mogelijkheden om via gevalideerde agro-ecologische toepassingen of precisielandbouwtechnieken de bufferzones te versmallen.	Uitwerking 2025 Inwerkingtreding 2026 (cf. IPM)

VADP : 6. BESCHERMING AQUATISCH MILIEU

	Trekker	Beleidsactie	Concreet	Timing
VLA. 2.6.y	bOMG	Bufferende maatregelen in **kwetsbare gebieden: water**	In een bufferzone van 3 meter tav. elke VHA waterloop kan geen gebruik gemaakt worden van gewasbeschermingsmiddelen, ook de hoofdteelt (waartoe de gewasbeschermingsmiddelen gebruikt worden) kan daar niet langer staan, zodat er in ieder geval geen reden is om gewasbeschermingsmiddelen te gebruiken en eveneens de controleerbaarheid gewaarborgd is. In deze zone kan wel gebruik gemaakt worden van een buffergewas (zoals luzerne, gras of bloemrijke graslanden), waarbij de bescherming van de grachttalud gewaarborgd wordt in overeenstemming met de bepalingen uit het decreet integraal waterbeleid. In gebiedstype 2 & 3, waar de waterkwaliteit het minst gunstig is, wordt deze strook voor intensieve teelten (zoals onder meer mais, aardappelen en groenten) 5 meter breed ten aanzien van de VHA waterlopen. Voor deze verplichtingen wordt ondersteuning in de vorm van flankerende maatregelen voorzien. Naast deze verplichte bufferzones stimuleren we landbouwers bijkomend om bufferstroken aan te leggen van 6 meter tot maximaal 12 meter breed langs	Uitwerking 2024 **Inwerking-treding 2025- 2026**

Bufferzones & beschermingsstroken langs waterlopen

Activiteiten toegelaten op de beschermingsstroken langs waterlopen en bij de ecoregeling bufferstroken in 2025

Toepassingsjaar 2025	Langs VHA-waterlopen bij een nitraatgevoelige teelt in gebiedstype 2 en 3 (beschermingsstrook van 5m)	Langs VHA waterloop in gebiedstype 0 en 1 of bij niet-nitraatgevoelige teelt in gebiedstype 2 en 3	Langs oppervlaktewaterlichaam	Ecoregeling bufferstroken
Gewasbeschermings-middelen	5m pesticidevrij vanaf talud	3m pesticidevrij vanaf talud	1m pesticidevrij vanaf talud	geen gebruik toegestaan
Bemesting	5m bemestingsvrij vanaf talud	5m bemestingsvrij vanaf talud	5m bemestingsvrij vanaf talud	geen gebruik toegestaan
Inzaai mogelijk	ja (m.u.v. 1m teeltvrije strook)	ja (m.u.v. 1m teeltvrije strook)	ja (m.u.v. 1m teeltvrije strook)	ja (m.u.v. 1m teeltvrije strook)
Afvoer maaisel	mag	mag	mag	mag
Maaien (incl klepelmaaien)	Ja	Ja	Ja	Ja, volgens de voorwaarden infofiche
Begrazing	Ja, voor onderhoud	Ja	Ja	nee
Wendakker	Ja	Ja	Ja	Ja, voor zover de functie behouden blijft
Teeltcode verzamelaanvraag	Alle teeltcodes voor niet-nitraatgevoelige hoofdteelten	Geen specifieke teeltcodes	Geen specifieke teeltcodes	60 (BUG, BUE, BUW) en 63 (BUK)
Afmetingen	Minimumbreedte 5 m	Nvt	Nvt	Minimumbreedte 3m (BUW) Maximumbreedte ifv erosieklasse
Correctie bemestingsruimte	Ja	Nee	Nee	Ja
Hoe intekenen en aangeven in de verzamelaanvraag?	Strook apart intekenen en vinkje aanduiden	Nvt	Nvt	Strook apart intekenen en bijkomende bestemming aanduiden

Welke afs

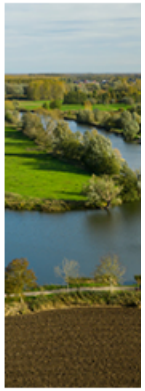

Bufferzones & beschermingsstroken langs waterlopen

- alle teeltcodes onder ‘sierplanten’ en ‘zaad- en plantgoed’ : nitraatgevoelige teelt
- VHA = Vlaamse Hydrografische Atlas
  - Geopunt.be : Thema’s > Natuur en milieu > Water (10.01.2025 laatste update)
  - Agrilens app – kaartlaag VHA-waterlopen toegevoegd

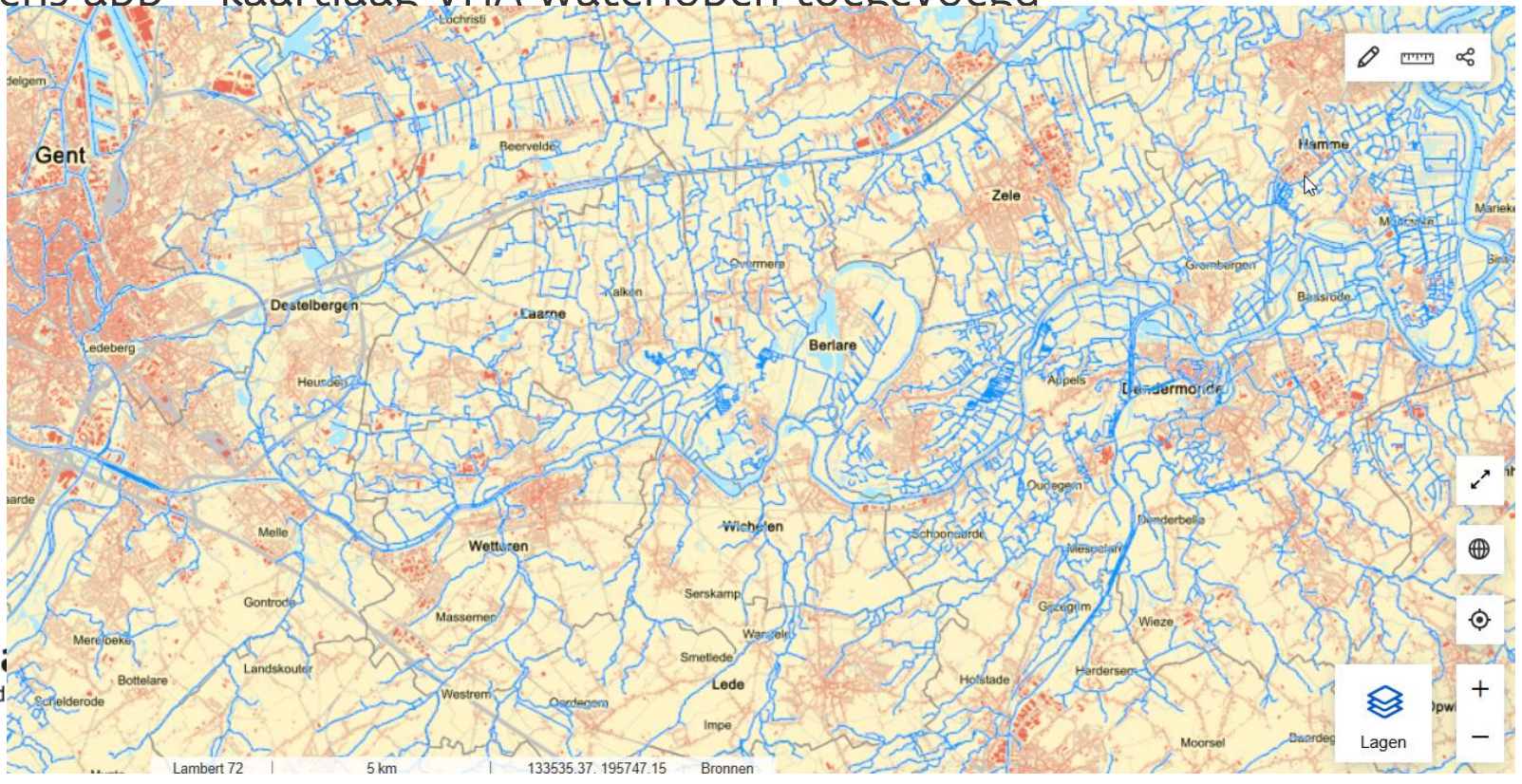

Bufferzones & beschermingsstroken langs waterlopen

- Gebiedstypes (MAP) – 2 jaarlijks geëvalueerd (2025 – 2026)

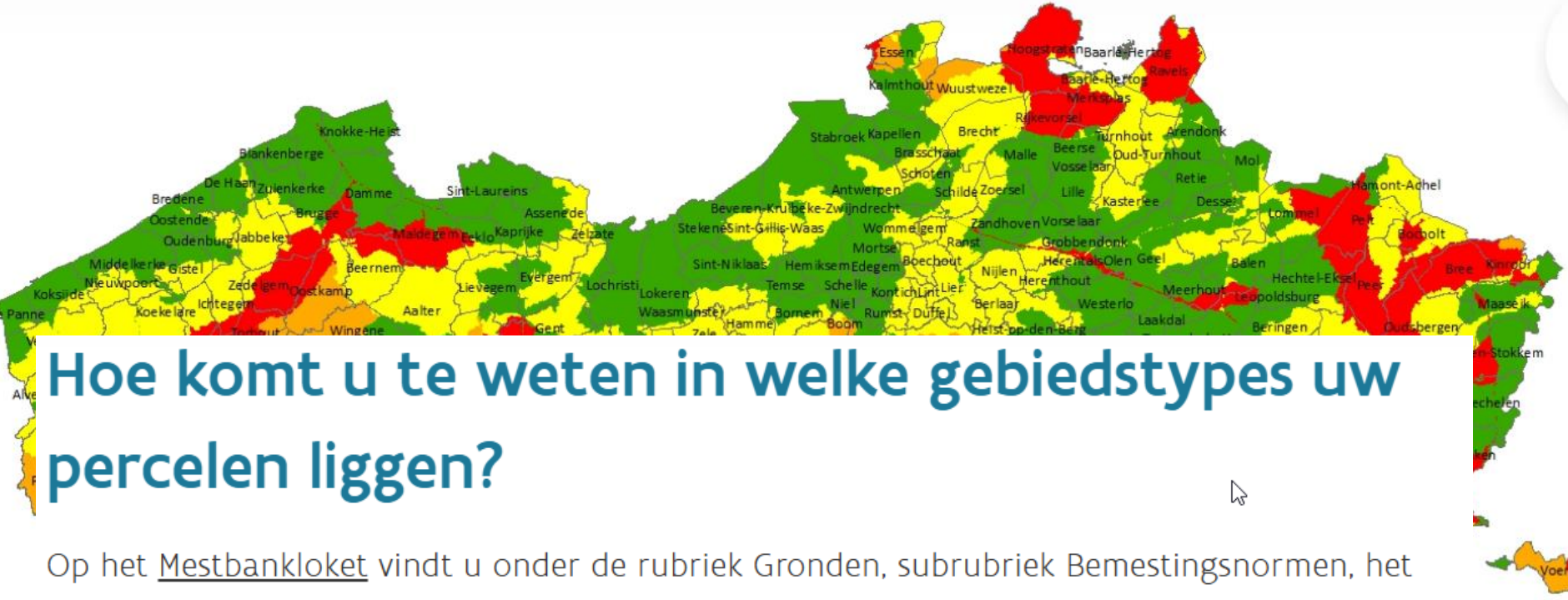

Hoe komt u te weten in welke gebiedstypes uw percelen liggen?

Op het Mestbankloket vindt u onder de rubriek Gronden, subrubriek Bemestingsnormen, het recentste **Overzicht van de mestgebruiksruimte 2024** van uw bedrijf.

Dat rapport is uitgebreid met een kolom 'Gebiedstype 2025-2026'. Daarin kunt u zien tot welk gebiedstype elk perceel van uw bedrijf behoort vanaf 2025. Op percelen in de gebiedstypes 1, 2 en 3 (waar de waterkwaliteit onvoldoende is) moeten **gebiedsgerichte maatregelen** toegepast worden.

VADP : 6. BESCHERMING AQUATISCH MILIEU

	Trekker	Beleidsactie	Concreet	Timing
VLA. 2.6.yy	bOMG	Bijkomende maatregelen in **kwetsbare gebieden; water**	In functie van **drinkwaterbevoorrading** beschermen we onze **oppervlaktewaterwinningen**. We creëren regelgevend de mogelijkheid om **in relevante delen van de waterwingebieden mitigerende of preventieve maatregelen voor de bescherming van onze bronnen te kunnen nemen**, op basis van acute probleemsituaties (ad-hoc) of op basis geïdentificeerde risico's (in uitvoering van het Vlaams drinkwaterbesluit) die de drinkwaterbevoorrading vanuit zowel kwalitatief of kwantitatief oogpunt kunnen bedreigen. Voor deze maatregelen wordt ondersteuning in de vorm van flankerende maatregelen voorzien. De maatregelen worden periodiek ge(her)evalueerd.	Uitwerking 2024 Inwerking-treding 2025
VLA. 2.6.yyy	bOMG	Bijkomende maatregelen in **kwetsbare gebieden; water**	We maken **een strategisch plan inzake de bescherming van het drinkwater** op, met concrete acties per onttrekkingsgebied op basis van een risicobeoordeling, overeenkomstig de bepalingen van het drinkwaterbesluit. Onder andere een verbod op moeilijk verwijderbare stoffen (zoals bijvoorbeeld PFAS) maakt hier deel van uit. We onderzoeken hoe we dit het beste doen, waarbij we oog hebben voor de beschikbaarheid van alternatieven.	Zo spoedig mogelijk en uiterlijk tegen 1 januari 2026.

VADP : 6. BESCHERMING AQUATISCH MILIEU

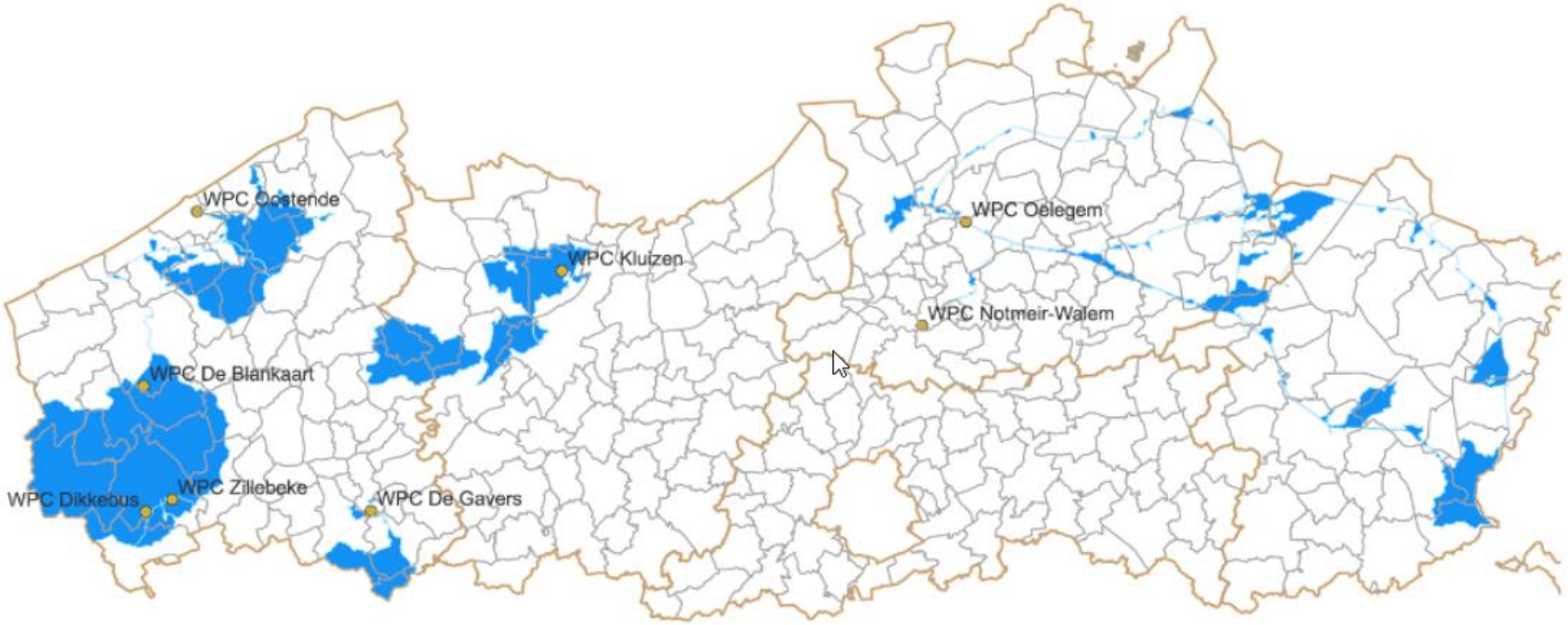

Legende

- WPC (Waterproductiecentrum)

Actieve winningszone

Provinciegrenzen

Gemeentegrenzen

Vlaanderen
is landbouw & visserij

VADP : 7. VERMINDERDE RISICO'S IN SPECIFIEKE GEBIEDEN

	Trekker	Beleidsactie	Concreet	Timing
VLA. 2.6.z	bOMG	Bufferende maatregelen in **kwetsbare gebieden; natuur**	Ten aanzien van percelen waarop **actuele habitats aanwezig zijn in habitatrichtlijngebieden**, of via de managementplannen een allocatie plaatsvindt van zo een habitat wordt een verbod op gewasbeschermingsmiddelen-gebruik opgenomen, **inclusief een bufferzone van 10 meter ten aanzien van dat actuele habitat**. Percelen die gelegen zijn in habitatrichtlijngebied, met aanduiding natuur; reservaat; of bos in het gewestplan of in een RUP, en waarop een effectieve nulbemesting (2GVE) van toepassing is, wordt het generiek gebruik van gewasbeschermingsmiddelen verboden (dus uitzondering van pleksgewijze bestrijding). Hiervan kan enkel via een tijdelijke ontheffing van het ANB afgeweken worden. We vragen aan de stakeholders binnen het openruimtepact om ook inzake gewasbeschermingsmiddelengebruik in kwetsbare gebieden (zoals zoekzones in habitatrichtlijngebieden of in Vlaams Ecologisch Netwerk) voorstellen te formuleren die rekening houden met de aanwezige of beoogde natuurwaarden en rendabele landbouwuitbating.	Uitwerken 2025 Implementatie kracht in 2026

VADP : 7. VERMINDERDE RISICO'S IN SPECIFIEKE GEBIEDEN

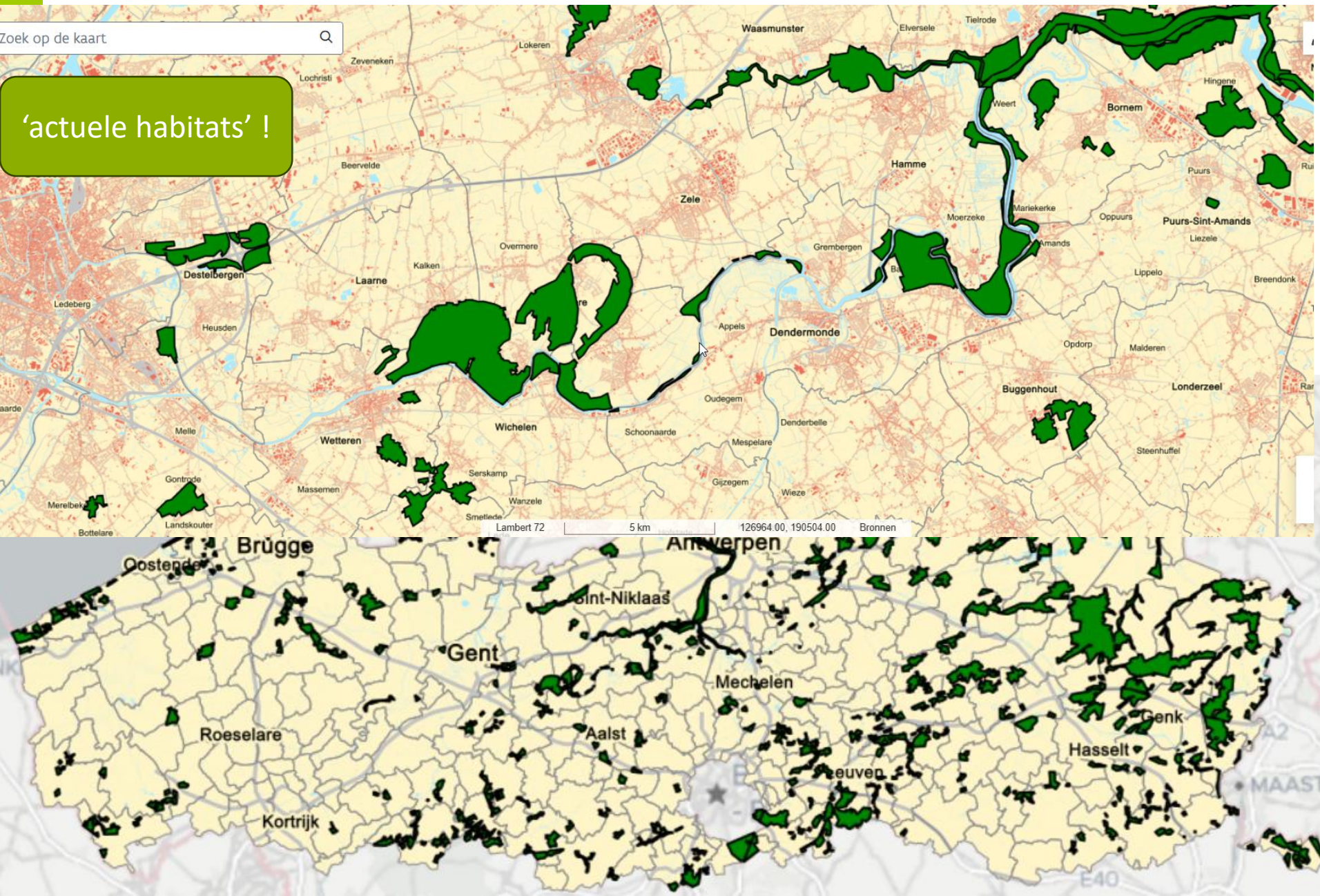

Vlaanderen
is landbouw & zeevisserij

Dank & vragen ?

AGENTSCHAP
LANDBOUW &
ZEEVISSERIJ